

Oponentský posudek na bakalářskou práci Lukáše Gutteka „Činnost a postavení Waltera Bertsche v hospodářství Protektorátu Čechy a Morava“

Předkládaná bakalářská práce tématicky sáhla k problematice, která ve stávající literatuře není příliš propracována, a to k úloze říšských Němců v protektorátních úřadech na příkladu W. Bertsche. Záměr autora byl bezesporu ambiciózní – zvolené téma, jakkoli se odvíjí v relativně malém časovém úseku, je mnohvrstevné, literatura k němu rozsáhlá a různorodá, přitom k vlastnímu tématu málo výpovědní, pramenný materiál pak až příliš rozsáhlý, přičemž stav jeho zpracovanosti nedává záruku, že lze z něj vytěžit vše podstatné z hlediska zadání práce. Autor přistoupil ke své práci uvážlivě a odpovědně. Svědčí o tom poměrně rozsáhlý záběr historické literatury, české, ale i německé, který je dostatečně reprezentativní, přestože k některým otázkám, k nimž se autor vyjadřoval, by se dala očekávat další (např. v souvislosti s Říšskou župou Sudety Z. Radvanovského, ve vztahu ke škodám pak práce J. Kučery), resp. autor již mohl přihlédnout v obecném pohledu k vydané první části velké syntézy J. Kuklíka a J. Gebharta.

Sympatická je autorova snaha pracovat zejména s pramenným materiálem – zvláště je třeba poukázat na jeho sondu do fondů berlínského Bundesarchivu, z českých pramenů se opíral zejména o ty, které jsou uloženy v Archivu ministerstva vnitra, přičemž se s nimi vzhledem k jejich specifčnosti snažil pracovat uvážlivě a kriticky (stejně jako s Bertschovým soudním spisem). Zpracování relevantních fondů Národního archivu přesahuje již možnosti bakalářské, a to jednak pro jejich rozsah, jednak pro stav zpracování v podstatě neumožňující získat v úplnosti přehled o spisech vztahujících se k tématu. Je třeba proto ocenit autorův přístup odrážející se ve vypracování takové struktury práce, která je logická a která obsáhla základní roviny činnosti W. Bertsche jako aktéra ve vrcholové pozici hospodářské správy Protektorátu Čechy a Morava.

V rámci daných možností autor objasnil pozici W. Bertsche v hospodářské správě protektorátu, zvláště podrobně se věnoval problematice jeho kompetencí i výstavbě organizační struktury jak oddělení „hospodářství“ v Úřadu říšského protektora, tak protektorátního ministerstva hospodářství a práce. V této části spočívá těžiště bakalářské práce. Ve snaze o kompletnější obraz působení W. Bertsche autor nastínil další jeho aktivity, zejména v souvislosti s pracovním nasazením českého obyvatelstva protektorátu, jeho účastí ve statutárních orgánech významných podniků (třeba připomenout, že v souvislosti s firmou

Baťa autor použil i zlínského archivu firmy), i podílu na přípravě realizace likvidačního „ústupového“ plánu (ARLZ).

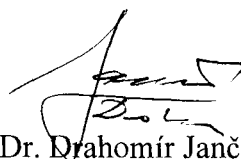
Práce se vyznačuje dobře postavenou strukturou i sdělným jazykem. Zatěžují ji ale mnohé nepřesnosti (např. Chmela nebyl guvernérem Národní banky, ale jejím generálním ředitelem, s. 9; nejasnost ve funkci státního sekretáře a státního tajemníka v říšském ministerstvu hospodářství, s. 12, hospodářské svazy nebyly „svépomocné“, ale zájmové, s. 23; nepřijatelné je označení „Organizace pro čtyřletý plán, s. 38; hospodářské oddělení Úřadu říšského protektora nemohlo poskytovat říšskou hospodářskou pomoc, natož úvěry, s. 4). Práce není prosta jazykových prohřešků gramatických (např. s. 3 či 9) i stylistických (s. 16 – Eliášova vláda se „zkompromitovala“ odbojem).

V práci postrádám přesnější rozlišení mezi německými okupačními úřady a úřady protektorátními, což právě v Bertschově případě (a několika dalších) je ztíženo jejich „personálním“ propojením obou typologicky odlišných institucí. Ne příliš jasné je pojednání o spotřebních daních v souvislosti s přípravou a realizací celní unie. Nejasnost způsobuje autorův výklad Bertschova přístupu k pracovnímu nasazení – rozpor vidím v naznačení Bertschovy snahy mu čelit a v konstatování, že Berlínem stanovené úkoly se mu zdařilo plnit. Za stěžejní však pokládám hodnocení Bertschovy činnosti – autor ve snaze po objektivnosti ho v jistém smyslu vyvíňuje, aniž by zhodnotil svůj vlastní text. Bertsch byl přece funkčním a výkonným článkem systému zcela zřetelně definovatelného, nikoli pouhou figurkou na „šachovnici dějin“.

Autor ve své práci prokázal píli i jistou dávku erudice potřebné ke ztvárnění historického tématu. Nepostihl a ani postihnout nemohl všechny aspekty vztahující se k objasnění činnosti W. Bertsche jako aktéra realizujícího koncepční záměry nacistické Třetí říše ve vztahu k českému hospodářskému prostoru – přesto jím nastíněný obraz má svou výpovědní hodnotu. Předkládaná bakalářská práce splňuje stanovené požadavky, a proto ji doporučuji k obhajobě.

Návrh hodnocení: *velmi dobře*

V Praze dne 10. 06. 2007

Doc. PhDr. Bohomír Jančík, CSc.